

K ŽIVOTNÍMU JUBILEU OLOMOUCKÉ GERMANISTIKY PROF. LIBUŠE SPÁČILOVÉ

V letošním roce otevře brány nové životní dekády **prof. PhDr. Libuše Spáčilová, Dr.**, z Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Osobní i profesní život této přední germanistky je neodlučitelně spjat s historicky a kulturně bohatou oblastí moravského Hanácka: narodila se 30. července 1956 v Přílepech na Kroměřížsku, navštěvovala gymnázium v Holešově a v letech 1975–1980 studovala obory historie a němčina na filozofické fakultě v Olomouci. Po absolutoriu nastoupila jako středoškolská učitelka na střední průmyslové škole strojnické v Uničově, kde vyučovala deset let. V r. 1981 získala titul PhDr. v oboru historie. V r. 1990 zahájila působení na katedře germanistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, kde úspěšně rozvinula intenzivní pedagogickou, vědeckou a publikační činnost. V r. 1994 absolvovala doktorské studium v oboru německý jazyk (Dr.), o pět let později se habilitovala v témže oboru na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a r. 2005 byla po úspěšném řízení na své domácí univerzitě jmenována profesorkou.

Vědecká práce prof. Spáčilové se vyznačuje rozpětím jejích odborných zájmů mezi několika jazykovědnými disciplínami na poli diachronie a synchronie a dokládá interdisciplinární přesah do jiných, zvláště historických oborů. To platí především pro stěžejní oblast její vědecké činnosti — historický vývoj německého jazyka. V rámci své specializace se prof. Spáčilová věnuje lingvistickým rozborům a edicím pozdně středověkých a raně novověkých německých textů zejména olomoucké provenience. Výraznou předností jejích historiolingvistických prací, kterými velkou měrou obohatila výzkum německého jazyka v českých zemích jako jednu z profilových a mezinárodně uznávaných badatelských oblastí české germanistiky, je, že se zdaleka neomezují jen na jinak obvyklý (ovšem i tak velmi pracný) popis jazykového stavu resp. vývojových tendencí ve zkoumaných textech, ale že se v nich současně výrazně uplatňují — v souladu s tendencemi vývoje badatelských směrů v oblasti diachronie — hlediska textové lingvistiky a sociolingvistiky (např. *Deutsche Testamente von Olmützer Bürgern. Entwicklung einer Textsorte in der Olmützer Stadtkanzlei in den Jahren 1416–1566*, 2000; *Das Frühneuhochdeutsche in der Olmützer Stadtkanzlei. Eine textsortengeschichtliche Untersuchung unter linguistischem Aspekt*, 2000; *Texttypen und Textsorten in der Olmützer Stadtkanzlei: Eintragungen in Hinterlassenschaftsbüchern*, 2003; *Die Textsorte Eid im 15. und 16. Jahrhundert in der Olmützer Stadtkanzlei*, 2003). Důležitou část vědecké bibliografie prof. Spáčilové tvoří příspěvky zaměřené na výzkum antroponym (např. *Namen der Erblasser in den Olmützer Testamenten. Ein Beitrag zur Namenforschung*, 1998; *Personennamen im Olmützer Kodex Wenzels von Iglau aus den Jahren 1430–92*, 2004), lexikologie (např. *Entlehnungen in frühneuhochdeutschen Texten der Olmützer Stadtkanzlei*, 2002; *Wechselseitige Einflüsse des tschechischen und deutschen Wortschatzes in der Stadtkanzlei Olmütz im 15.–17. Jahrhundert*, 2002; *Zum Vokabular der Olmützer Gerichtsordnung aus dem Jahre 1550*; 2004) a frazeologie z diachronního pohledu (např. *Phraseologismen im Olmützer Kodex Wenzels von Iglau aus den Jahren 1430–92*, 2003; *Ausgewählte Phraseologismen in den Textsorten Testament und Ehevertrag im Olmützer Kodex Wenzels von Iglau aus den Jahren 1430–92*, 2004). Její monografie a odborné články, které čítají celkem více než sedmdesát položek publikovaných u nás a v ně-

mecky mluvících zemích, přinášejí zcela zásadní poznatky nejen o vývoji německého jazyka, ale i o význačných historických pramenech města Olomouce. Dokladem širokého rozsahu vědecké činnosti prof. Spáčilové jsou komentované edice historických pramenů, které představují významný přínos nejen pro odborné kruhy, ale i pro historicky a kulturně zainteresovanou veřejnost, např. *Památná kniha olomoucká z let 1430–92, 1528* (2004) a *Chronik der Olmützer Bürgerfamilie Hobel 1530–1629* (2005). K záslužným edičním počinům poslední doby pak patří *Míšeňská právní kniha. Historický kontext, jazykový rozbor, edice* (2010), monumentální všestranná edice, na níž spolupracovala — podobně jako na dalších edicích a slovnících — s manželem, významným archivářem PhDr. Vladimírem Spáčillem.

Svůj zájem o studium historických pramenů promítla prof. Spáčilová také do oblasti lexikografie. Výsledky rozsáhlé excerpční práce realizované za spolupráce svého manžela a českobudějovických germanistů doc. Hildegard Bokové a prof. Václava Boka předložila nejdříve ve *Stručném raně novohornoněmeckém glosáři k pramenům z českých zemí* (2003) a poté v rozšířeném, více než tisícistránkovém opusu *Glosář starší němčiny k českým pramenům* (2014). Obě knihy se setkaly s velkým ohlasem v odborných kruzích a obdržely čestné uznání rektora olomoucké univerzity.

Další významnou složkou pedagogické i odborné práce prof. Spáčilové je didaktika německého jazyka, v níž uplatňuje své zkušenosti ze středoškolské výuky němčiny i z práce s vysokoškolskými studenty germanistiky. Zájem naší jubilantky o výuku němčiny a o její historii v českých zemích se odrazil i ve spolupráci na komentované bibliografii starších učebnic němčiny *Deutsche Sprachbücher in Böhmen und Mähren vom 15. Jahrhundert bis 1918* (2002).

Své organizační schopnosti osvědčila prof. Spáčilová uspořádáním několika mezinárodních konferencí, u nichž jak domácí vědci, tak germanisté z mnoha evropských zemí a z Japonska vysoce hodnotili mimo samozřejmou náležitou odbornou úroveň i příjemnou pracovní atmosféru. Dále je třeba připomenout s ohledem na oborové zaměření jubilantky její členství v mezinárodních sdruženích *Historische Stadtsprachenforschung* a *Historische Kanzleisprachenforschung*. Na domácí půdě se prof. Spáčilová na základě svých dlouholetých zkušeností účastní jednání pracovní skupiny *Filologie a literární vědy* při Akreditační komisi MŠMT, patří k užšímu vedení *Svazu germanistů České republiky*, pracuje v několika oborových komisích doktorského studia a je členkou vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Masarykovy univerzity v Brně a Ostravské univerzity v Ostravě.

V neposlední řadě je třeba zmínit členství prof. Spáčilové v redakčních radách lingvistických časopisů, jako jsou *Linguistica Pragensia* a *Lingua viva*. K nim se řadí také *Časopis pro moderní filologii*, kde rozšířila tým recenzní rady v r. 2009. Svoje články a recenze zde začala publikovat od r. 2005, kdy vyšel její příspěvek shrnující výsledky dlouholetého diachronního výzkumu německého jazyka *Aktuální aspekty a úkoly výzkumu raně novohornoněmeckého jazyka* (2005), ve kterém autorka nastínila další směry bádání v této oblasti

Svou pedagogickou, vědeckou a organizační prací prof. Spáčilová významně přispívá k dobrému jménu olomoucké germanistiky doma i v zahraničí. Svého renomé dosáhla především mimořádnou píli, pečlivostí, poctivostí a vytrvalostí, s nimiž přistupuje k vědecké práci. Jubilantky si nevážíme jen kvůli jejímu impozantnímu vě-

deckému dílu, ale i kvůli jejím lidským kvalitám, jako jsou vzácná schopnost empatie, skromnost, a ochota pomoci, poradit a povzbudit. Její obětavý a laskavý přístup oceňují i studenti a doktorandi, s nimiž často udržuje kontakt i po jejich vstupu do praktického života. Rádi bychom při této příležitosti vyjádřili paní profesorce Spáčilové poděkování za její dosavadní práci a popřáli jí do dalších let pevné zdraví, spokojenost, hodně inspirace a úspěchů ve vědecké práci i radost z úspěšných absolventů.

Václav Bok | Prachatická 8, 370 05 České Budějovice
e-mail: bokovi@web.de

Lenka Vodrážková | Ústav germánských studií, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy | Nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
lvodrazkova@post.cz

